ISSN 2349-638X

REVIEWED INTERNATIONAL JOURNAL

AAYUSHI INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL (AIIRJ)

MONTHLY PUBLISH JOURNAL

VOL-II | ISSUE-VIII | AUGUST | 2015

Address
- Vikram Nagar, Boudhi Chouk, Latur.
- Tq. Latur, Dis. Latur 413512
- (+91) 9922455749, (+91) 9158387437

Email
- editor@aiirjournal.com
- aiirjpramod@gmail.com

Website
- www.aiirjournal.com

CHIEF EDITOR:– PRAMOD PRAKASHRAO TANDALE

लातूर तालुक्यातील साखर कारखान्यांच्या गाळप क्षमतेचा अभ्यास.

प्रा.सोनवणे बाबासाहेब ग्यानदेव
जिजामाता कनिष्ठ महाविद्यालय,
लातूर

प्रास्ताविक :

लातूर हा महाराष्ट्रातील शैक्षणिक दृष्ट्या पुढारलेला जिल्हा म्हणुन ओळखला जातो. लातूर पॅटर्न हा राज्यातच नव्हे तर संपुर्ण देशात गाजलेला एक पॅटर्न म्हणुन ओळखला जातो. यामुळेच महाराष्ट्रातील विविध ठिकाणच्या लोकांची रेल चेल शिक्षणासाठी लातूर मध्ये होते. शिक्षणाच्या बाबतीत लातूर अग्रेसर म्हणुन परिचीत आहे. किंबहूना शिक्षण क्षेत्रा बरोबरच लातूर हे उद्योग धंदे आदि क्षेत्रात लातूर जिल्ह्याने ठसा उमठवलेला आहे. मुबई, पुणे, नागपुर, या सारख्या महानगराप्रमाणे उद्योग धंद्याचा विकास झाला नाही. आणि शासनाचे दुर्लक्षीत धोरण या उपरही लातूर मधील उद्योग धंद्याने प्रतिकुल परिस्थीत आपले उद्योगाचा नाव लौकीक केला आहे. सदर उद्योग धंद्या मध्ये साखर कारखाने, तेल गिरण्या, सळई उद्योग, अल्कोल उद्योग आदि उद्योगानी लातूर जिल्हा व्यापलेला आहे.

प्रस्तूत लेखाचा प्रमुख उद्देश लातूर तालुक्यातील साखर काखाण्याच्या गाळप क्षमतेचा अभ्यास असुन लातूर तालुक्या अर्तगत मांजरा, आणि विकास सहकारी साखर कारखाना हे दोन्ही कारखाने पश्चिम महाराष्ट्रतील कारखाण्यांपेक्षा प्रत्येक बाबतीत सरस आहेत.

संशोधन शिर्षक :

लातूर तालुक्यातील साखर कारखान्यांच्या गाळप क्षमतेचा अभ्यास.

संशोधनाचे उद्देश :

लातूर तालुक्यातील साखर कारखान्यांच्या गाळप क्षमतेचा अभ्यास करणे.

संशोधनाचे गृहितक :

लातूर तालुक्यातील साखर कारखाण्याची गाळप क्षमता जास्त आहे.

संशोधनाची व्याप्ती :

सदरील संशोधनाची व्याप्ती लातूर तालुक्यापुरती मर्यादीत आहे.

संशोधन सामुग्री :

प्रस्तुत संशोधनासाठी केवळ दुय्यम सामुग्रीचा उपयोग करण्यात आला . यामध्ये दोन्ही कारखान्यातील लेख, अहवाल तसेच माहिती पत्रके आणि जिल्हा सांख्यकीय कार्यालय अहवाल याचा आधार सदर अभ्यासासाठी घेण्यात आला.

संशोधनाची माहिती :

सारणी क्रमांक १

अक्र	साखर कारखाना	स्थळ	गळीत क्षमता मे. टन मध्ये	प्रत्यक्ष गाळप मे. टन	साखर उत्पादन मे. टन	नियमित कामगार	हंगामी कामगार
१	मांजरा सहकारी	लातुर	२५००	६९०५१८	८५६३५	३४१	३०४
२	विकास सहकारी	निवळी	३५००	५९३७७३	६८७००	२४५	१४०

संदर्भ वर्ष २०१३ ते २०१४. जिल्हा सांख्यकीय कार्यालय, लातूर.

निष्कर्ष :

लातूर तालुक्यातील दोन कारखन्याची माहिती वरील प्रमाणे असुन मांजरा कारखान्याची गाळप क्षमता २५०० मे. टन इतकी असुन प्रत्यक्ष गाळप ६९०५१८ मे. टन झाली असुन ८५६३५ मे. साखरेचे उत्पादन झाले. विकास सहकारी कारखाण्याची ३५०० मे. टन क्षमता असताना ५९३७७३ मे. टन प्रत्यक्ष गाळप

झाले आणि साखरेचे उत्पादन ३८७०० मे. टन इतके झाले त्याच प्रमाणे या दोन्ही कारखान्यात ६०० ते ७०० नियमित व हंगामी कर्मचारी काम करत असतात.

१. मांजरा आणि विकास यांच्या गाळप क्षमतेचा आणि प्रत्यक्ष गाळप क्षमता आणि साखर उत्पादन यांची तुलना महाराष्ट्रातील इतर नामवंत साखर कारखान्या बरोबर केल्यास लातूर तालुक्यातील हे दोन्ही कारखाने प्रत्येक बाबी मध्ये अव्वल असल्याचे दिसून आले. त्यामुळे या दोन्ही कारखान्याना राष्ट्रीय, राज्य स्तरावरील अनेक पुरस्कार मिळाल्याचे दिसुन आले.

२. उपरोक्त दोन्ही कारखान्याचे नियोजन, काटेकोर वेळापत्रक आणि चांगले नेत्रत्व यामूळेच या कारखाण्याची आर्थीक स्थीती मजबुत असल्याचे दिसुन आले.

संदर्भ:

१. जिल्हा सामाजीक व आर्थिक समालोचन कार्यालय २०१३ – २०१४ वार्षीक अहवाल.

२. वार्षिक अहवाल २०१३ – २०१४ मांजरा सहकारी साखर कारखाना लातूर

३. वार्षीक अहवाल २०१३ –२०१४ विकास सहकारी साखर कारखाना निवळी ता. लातूर.